

Jonge garde

Masker

De spiegels in de tentoonstelling *Screen, Screen on My Phone, Who's the Fairest of Them All?* kennen een verraderlijke diepte en zijn een bron voor nieuwe verhalen.

Roos van der Lint

8 maart 2023 – verschenen in nr. 10

Deep Throats (2022) door Mamali Shafahi
© Aad Hoogendoorn / Garage Rotterdam

Een vrouw in ultrakorte azuurblauwe jurk paradeert over de boulevard van Myrtle Beach, de kustplaats in South Carolina die uit zijn voegen barst van amusement, van nachtclub tot wildwaterbaan met als boegbeeld een reuzenrad dat als een groot tandwiel het plezier draaiende houdt, dag en nacht. De trottoirs zijn bevolkt door een bonte mix van publiek, van gezin tot vrijgezellenfeest, maar de vrouw springt er tussenuit, zoals ze daar op hoge hakken loopt, in haar centje, af en toe stilstaat en dan verleidelijk met haar heupen draait.

Haar gezicht gaat schuil achter een zilverkleurig masker dat de omgeving spiegelt en daarmee is zij de ultieme belichaming van het platte vertier om haar heen: haar sexy, geanonimiseerde lijf valt volledig samen met de omgeving die voor lust ontworpen is. En toch valt de vrouw op, zozeer dat zelfs het reuzenrad met zijn lichtshow het moet afleggen tegen de aandacht die naar haar uitgaat. De mensen kijken, wijzen, filmen, roepen, spugen, grijpen haar. Er zijn anderen op straat die minstens zo bloot gekleed gaan, maar o, wat haten de mensen deze vrouw en haar vertoon van vrouwelijkheid, ze schreeuwen dat het een man moet zijn, eisen dat ze haar masker afzet. Als de vrouw voor een kermisattractie leunt tegen een hek, zegt een man met ontbloot bovenlijf dat hij de liefde met haar wil bedrijven, met dat masker op. Hij trekt haar naar zich toe alsof ze hem toebehoort, brengt zijn tong heel dichtbij.

Alleen al dat ene beeld, van die tong gereflecteerd door haar spiegelende gezicht, samen met de kermisverlichting, maken *American Reflexxx* (2015) tot een klassieker die zijn weerga niet kent. De makers van het kunstwerk, een performance uit 2013 van Signe Pierce die door Alli Coates op video werd vastgelegd, verklaarden de stereotiepe vrouw uit porno, media en entertainment – blond, sexy en zwijgend – in de openbaarheid te hebben willen brengen. Ze schrokken zelf van het effect dat zij daar teweegbrachten. Op een ultieme mainstream plek als Myrtle Beach, met op elke hoek van de straat een kerk en een stripclub, kon het geweld blijkbaar zomaar ontvlammen. Je vraagt je af hoe dat vandaag, tien jaar later, zou zijn.

American Reflexxx loopt als oudste werk vooruit op de thematiek in de bescheiden tentoonstelling *Screen, Screen on My Phone, Who's the Fairest of Them All?* in kunst ruimte Garage Rotterdam. Kunstenaar en curator Bogomir Doringier brengt daar kunstenaars samen die met hun werk de oppervlakten en de diepten van ons zelfbeeld peilen. De spiegel, of die nu de vorm aanneemt van een reflecterend wateroppervlak, een klassieke handspiegel of een mobiele telefoon, zorgt niet alleen voor een confrontatie met onszelf, zoals in *American Reflexxx*, het kan ook een bron zijn voor nieuwe verhalen die we onszelf vertellen.

Juist de ongrijpbaarheid van de mythische wezens maakt ze bij de tijd

Technologie is daarbij een even verraderlijk als verhelderend hulpstuk. Verraderlijk, zoals blijkt uit de gelikte animatievideo van Rachel Maclean waarin een pop, met haar blauwe ogen en blonde vlechten even klassiek sprookjesachtig als de protagonist in *American Reflexxx* klassiek promiscue is, zich richt tot een spiegel die weigert het gewenste antwoord op haar vragen te geven. Het scherm waarop de animatie speelt, heeft de vorm van een omgedraaide spiegel en de wandlampen aan weerszijden knipperen onheilspellend.

Verhelderend in de gothic collages en gelaagde video van Lena Kuzmich, die haar angst voor slakken aanwendt voor een viering van de 'queerness' van ecologie en de plek van de mens als gelijkwaardige soort daarbinnen. Deze video spiegelt hard in een glanzend, met aarde besmeurd zwart vlak op de vloer ervoor.

Subtieler wat betreft hun manipulatie, en daarmee minder verdacht van het verdraaien van de waarheid, zijn de sculpturen van Mamali Shafahi. *Deep Throats* is de overkoepelde titel voor de serie, en inderdaad hebben de dramatisch uitgelichte koppen van beesten en mythische wezens hun bekken wagenwijd geopend. Iets in hun voorkomen, van grove vormen met paarse, blauwe, gele en groene vlekken badend in uv-licht, maakt ze hopeloos retro en ook hun statige positionering, als spiegels aan de wanden en als fonteinen in de ruimte, geeft ze iets ouderwets. Er is de geschubde kop van een slang, de kitscherige stapeling van een wezen met drakenkop.

Beelden, kortom, die je vast kunt vinden in een tuincentrum, maar juist de ongrijpbaarheid van hun verschijning maakt ze uitermate bij de tijd: Shafahi maakte het werk vanuit de angst dat technologie de herinnering aan traditionele culturen, mythen en legendes zal doen vervagen. Bij hem kun je een mengeling van oude iconografie vermengd met de moderne beeldtaal van cartoons en videogames in de bek kijken. De zachte oppervlakte van de sculpturen doet ze opgloeien in het uv-licht. Ze zijn meer mat dan spiegelend, maar met eenzelfde diepe, zuigende werking. Je blijft kijken.

Screen, Screen on My Phone, Who's the Fairest of Them All? t/m 9 april bij [Garage Rotterdam](#)

Nr. 10 / 2023

De Groene Amsterdammer
Onafhankelijk weekblad sinds 1877

Over
De Groene
Geschiedenis
Onderzoeksjournalistiek
Colofon

Contact
Service & bezorging
Neem contact op
Adverteren
Doneren

Abonnement
Aanschaffen
Cadeau geven
Uw gegevens
App downloaden

Volgen
Nieuwsbrief
Podcasts
Agenda
[f](#) [t](#) [in](#) [@](#) [@](#)

Meer
Filmclub
Klavers
Webwinkel
Vacatures